

Kvibille

Västkusten är en en runstensfattig del av Sverige. Från Halland är bara fyra runinskrifter i sten kända. Alla är hemmahörande i Halmstadstrakten. Då dessa runstenar använts som byggnadsmaterial finns heller ingen på ursprunglig plats. Stenen från Holm och förmodligen också den från Getinge har ingått i medeltida gravmonument. Även den fragmentariska runstenen från Vapnö brukar räknas som medeltida även om det kan finnas skäl att sätta ett frågetecken för denna datering. En fullständig inskrift med vikingatida runor möter oss dock på den runsten som är inmurad i Kvibille kyrkas sydvägg. Även den är förhållandevis sen, kanske från början av 1100-talet.

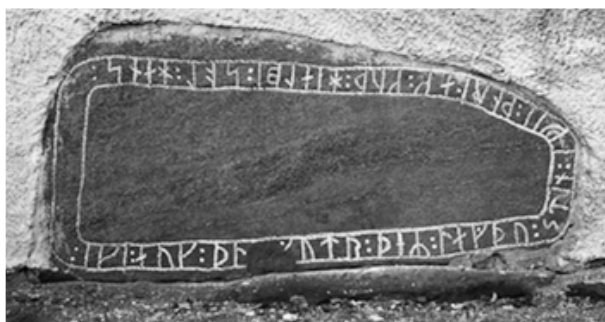

Foto: E. Lönnberg

Runor

: þ| : þnþ : þn-þnþr : þiþ : rþþþn : þtþ : þ| - :
þþrþþþ : þnþ : *þþþþi : þþþ : *þþþ :

Translitterering

: efi : auk : þu[r]gutr : þer : lagþu : stin : ifi- : þorlak : kup :

hialbi : sol : hans :

Normalisering

Efi ok þorgaugtr þæiR lagðu stæin yfiir þorlak. Guð hilpi sal hans.

Översättning

Eve och Torgöt, de lade stenen över Torlak. Gud hjälpe hans själ.

Publicerad: Danmarks runeinskrifter nr 354.

I samband med Johan Hadorphs resor i början på 1670-talet tecknade Petrus Törnevall av stenen. Teckningen trycktes sedan i runpublikationen Bautil 1750. Enligt en uppgift från 1830 skulle stenen då ha varit överkalkad men den blev ganska snart åter framtagen.

Uttrycket att man "lagt stenen" över någon förekommer i cirka tjugo inskrifter med den vikingatida runraden, framför allt i Östergötland och Västergötland. Kvibillestenen är det enda exemplet från gammalt danskt område (Halland blev svenskt 1658). Av de stenar med denna formulering som bevarats till våra dagar är det bara Kvibillestenen och två västgötska stenar som är av granit, övriga är av mer lättarbetat material, som t. ex. kalksten, och har i flera fall säkert ingått i tidiga kristna gravkonstruktioner. Vi har här att göra med en inskrifter från övergången mellan vikingatid och medeltid. Inget hindrar att den ristats en bit in på 1100-talet. Att inskriften berättar att någon lagt stenen över någon knyter dock tydligt an till runinskrifternas uttryckssätt. En vanlig medeltida formulering är "här ligger" eller något liknande.

Namnet Efi är sällsynt. Av ett par teckningar från 1700-talet framgår att namnet även förekommit på en numera mycket svårt skadad skånsk runsten. Ett par medeltida danskar har har hetat Evi. Kanske är det fråga om en så kallad kortform till något namn på Ev-, t. ex. Everhart. De två andra namnen är däremot vanliga. Torgöt förekommer i ett trettiotal vikingatida runinskrifter och

VÄLJ RUNSTEN:

Runsten:

VÄLJ LANDSKAP:

Landskap:

Så hittar du dit:

Klicka på länken nedan till Eniros karttjänst.

Eniro.se

Tillgänglighet:

Den som sitter i rullstol kan komma fram till runstenen. Kortare sträckor kan man dock behöva ta sig fram på grusgångar eller över plan gräsmatta.

Torlak i ett tiotal. De båda namnen är också ett bra exempel namngivning enligt den så kallade variationsprincipen. Den innebär att barnen får sammansatta namn där en namnled är gemensam med t. ex. faderns namn medan den andra byts ut. I det här fallet är förleden Tor- (gudnamnet) gemensam, medan efterleden är en annan nämligen göt 'innevånare i Götaland' repektive lak 'strid, kamp'. På detta sätt har man genom olika kombinationer kunnat skapa ett otal namn. Det är därför bara i undantagsfall man räkna med ett betydelsemässigt samband mellan lederna. Torlak betyder alltså inte 'Tors strid', utan består av gudnamnet Tor och ett ord för 'strid'. Stavning sol för sal 'själ' är mycket ovanlig. Det finns endast ett par paralleller. Däremot förekommer stavningen siol i ett drygt tiotal inskrifter, de flesta från Bornholm. Se även: [Översätta runor - Om translitterering, normalisering och översättning av runor](#). Sidan uppdaterad: 2005-03-22 Välj landskap: Bohuslän och Halland Skåne och Blekinge Småland och Öland Västergötaland Östergötland Gotland Södermanland Uppland Västmanland och Närke Värmland och Dalsland Dalarna och Gästrikland Hälsingland Medelpad Jämtland och Härjedalen Så hittar du dit: Klicka på länken nedan till Lantmäteriets KartSök. Där anger du "Kvibille" som sökord. Runstenen är inmurad i Kvibille kyrka. Lantmäteriets KartSök

Tillgänglighet: Den som sitter i rullstol kan komma fram till runstenen. Kortare sträckor kan man dock behöva ta sig fram på grusgångar eller över plan gräsmatta.

Stavningen sol för sal 'själ' är mycket ovanlig. Det finns endast ett par paralleller. Däremot förekommer stavningen siol i ett drygt tiotal inskrifter, de flesta från Bornholm.

Se även:

[Översätta runor](#) - Om translitterering, normalisering och översättning av runor.

[FMIS Fornsök](#) - Läs mer om denna runsten i Fornsök.

Till Bohuslän och Halland

riksant@raa.se Webbredaktionen: redaktionen@raa.se | [Om webbplatsen](#)

Riksantikvarieämbetet Telefon: 08
-5191 8000 **Här finns vi**
E-post: